

Pradžia > ... > Pinigai Ir Piniginiai Reikalavimai > Nemokumas, Bankrotas > Ireland

Nemokumas, bankrotas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Airijoje fizinių asmenų nemokumą reglamentuoja 1988–2015 m. Bankroto įstatymai ir 2012–2021 m. Fizinių asmenų nemokumo įstatymai (toliau – FAN įstatymas). FAN įstatyme numatyti trys skolų pertvarkymo būdai ir nustatyti bankroto teisės aktų pakeitimai.

Visas fizinių asmenų nemokumo bylas, įskaitant bankrotą, administruoja Airijos nemokumo tarnyba (*Insolvency Service of Ireland, ISI*) – 2013 m. įsteigta nepriklausoma įstatymų nustatyta institucija, kurios veiklos priežiūrą vykdo Teisingumo departamentas.

Išnagrinėjus fizinių asmenų nemokumo bylas, kurias reglamentuoja FAN įstatymas, priimamas vienas iš šių trijų susitarimų:

1. pranešimas apie skolos sumažinimą (*Debt Relief Notice*) – skirtas asmenų, kurie faktiškai neturi jokio turto ir gauna labai mažas pajamas, skoloms iki 35 000 EUR;
2. skolos mokėjimo susitarimas (*Debt Settlement Arrangement*) – skirtas suderintam neterminuotų neužtikrintų skolų sumokėjimui per ne daugiau kaip penkerių metų laikotarpį (su galimybe pratęsti iki šešerių metų tam tikromis aplinkybėmis);
3. fizinio asmens nemokumo susitarimas (*Personal Insolvency Arrangement*) – skirtas suderintam ne didesnės kaip 3 mln. EUR užtikrintos skolos (gali būti padidinta kreditorių susitarimu) ir neterminuotos neužtikrintos skolos sumokėjimui ar restruktūrizavimui per ne daugiau kaip šešerių metų laikotarpį (su galimybe pratęsti iki septynerių metų tam tikromis aplinkybėmis).

Tiek skolos mokėjimo susitarimas, tiek fizinio asmens nemokumo susitarimas įgyvendinami trimis vienodais etapais:

1 etapas. Atitinkamas teismas išduoda apsaugos pažymą (*Protective Certificate*), kurioje nurodoma, kad tam tikri įvardyti ar „nurodyti“ kreditoriai negali paduoti skolininko į teismą ar pareikšti jam ieškinių, įskaitant prašymus paskelbti bankrotą, siekdami išieškoti skolas. Atitinkamo teismo išduota apsaugos pažyma galios 70 dienų, tačiau tam tikrais pagrindais jos galiojimas gali būti pratęstas dar 40 dienų.^[i]

2 etapas. Jis apima derybas su fizinių asmens nemokumo specialistu arba asmeniu, kurio tai daryti paprašė fizinių asmenų nemokumo specialistas pagal 2012 m. Fizinių asmenų nemokumo įstatymo 3 dalį) skolininko vardu su nurodytais kreditoriais ir pasiūlymo patvirtinimą balsuojant teisės aktais numatyta kreditorių susirinkime. Naujausiuose teisės aktuose numatyta, kad tik fizinio asmens nemokumo susitarimo atveju skolininkas gali kreiptis į teismą dėl jo pasiūlymo peržiūros, jeigu kreditorių susirinkime kreditoriai atmetė pasiūlymą dėl fizinio asmens nemokumo susitarimo.^[ii]

3 etapas. Susitarimų įgyvendinimas, įskaitant fizinių asmenų nemokumo specialistų atliekamą periodinį paskirstymą kreditoriams ir, kai tinkama, metines peržiūras.

Skolininkas gali prašyti taikyti pranešimą apie skolos sumažinimą, skolos mokėjimo susitarimą arba fizinio asmens nemokumo susitarimą tik vieną kartą.

Bankrotas yra galimybė skolininkams, kurie dėl savo aplinkybių neatitinka pirmiau nurodytų trijų skolų sureguliuavimo sprendimų tinkamumo kriterijų arba yra anksčiau kreipęsi dėl vieno iš skolų sureguliuavimo

sprendimų, tačiau susitarimas su kreditoriais nepasiteisino.

Jeigu asmuo įrodo, kad jo finansinei padėčiai netinka nemokumo susitarimas, ir turi tai patvirtinantį fizinių asmenų nemokumo specialisto raštą, jis gali kreiptis į Aukštąjį teismą dėl bankroto paskelbimo. Asmuo turi pateikti prašymą dėl teismo sprendimo dėl bankroto paskelbimo (bankroto nutarties) Aukštojo teismo ekspertizės biurui ir sumokėti pradinį 200 EUR mokestį. Pareiškėjai bus išklaudyti Aukštajame teisme; paskelbus asmens bankrotą, jis pagal teisės aktų reikalavimus turi bendradarbiauti su oficialiu bankrutavusio asmens turto valdytoju ir jo biuru (ISI Bankroto skyriaus), atsakingu už bankrutavusio asmens turto administravimą.

Kai tik paskelbiamas skolininko bankrotas, visos neužtikrintos jo skolos nurašomos, o visas jo turtas tampa oficialaus bankrutavusio asmens turto valdytojo, kuris yra Aukštojo teismo paskirtas bankrutavusio asmens turto administratorius, nuosavybe.

Bankroto byla gali būti iškelta šiomis dviem aplinkybėmis:

1. prašant kreditoriui, kuris Aukštajam teismui pateikia prašymą paskelbti asmenį, kuris yra jam įsiskolinęs, bankrutavusiu, įrodydamas, kad jis yra to asmens kreditorius, o toks asmuo nesiėmė tinkamų priemonių savo skoloms sumokėti;
2. prašant pačiam asmeniui, vadinamasis bankrotas asmens prašymu.

Bankrutavęs asmuo automatiškai atleidžiamas nuo bankroto įsipareigojimų vykdymo po vienų metų nuo teismo sprendimo paskelbti bankrotą priėmimo dienos, su sąlyga, kad jo atžvilgiu nebuvo priimta nutartis dėl bankroto pratęsimo (kurį įsipareigojimų nevykdymo atveju gali priimti oficialus turto valdytojas).

FAN įstatymu sukurta nauja ISI reglamentuojama profesija, kurią galima susikarstyti į dvi kategorijas:

1. Patvirtinti tarpininkai – fizinis arba juridinis asmuo, kurį ISI įgaliojo padėti skolininkams, norintiems pateikti prašymą dėl pranešimo apie skolos sumažinimą.
2. Fizinių asmenų nemokumo specialistai – asmuo, kurį ISI įgaliojo palaikyti skolininko ir jo kreditoriaus (-ių) ryšį, siekiant užtikrinti skolos mokėjimo susitarimo arba fizinio asmens nemokumo susitarimo sudarymą. Fizinių asmenų nemokumo specialistas yra teisiškai įpareigotas veikti laikydamasis FAN įstatymo ir susijusių taisyklių. Fizinių asmenų nemokumo specialistas taip pat gali prašyti, kad bet kuris jų įdarbintas asmuo, sudaręs bendrą partnerystę su jais arba turintis su jais bendrą darbdavį, atliktų tam tikras fizinių asmenų nemokumo specialisto funkcijas.[iii]

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Airijoje asmenys (įskaitant partnerius) iškelia fizinio asmens nemokumo bylą laikydamiesi FAN įstatyme nustatytos tvarkos. Kreditoriai gali iškelti bankroto bylą skolininkui arba skolininkas savo iniciatyva gali prašyti paskelbti jo bankrotą.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškelimo sąlygos?

Nemokumo bylos

Pagrindinė nemokumo bylos iškelimo fiziniam asmeniui sąlyga yra skolininko nemokumas, t. y. nesugebėjimas laiku sumokėti savo skolas. Skolų pobūdis ir dydis bei skolininko pajamos lemia, kuris iš trijų susitarimų yra tinkamas.

Siekdama užtikrinti, kad asmuo, sudaręs nemokumo susitarimą, vis tiek galėtų išlaikyti pakankamą gyvenimo lygį, ISI (po išsamių konsultacijų) parengė gaires „Pakankamos gyvenimo išlaidos“ (Reasonable Living Expenses). Šiomis gairėmis užtikrinamas ne tik nemokumo susitarimo tvarumas, bet ir padedama apsaugoti įstatymų nustatytą skolininko teisę į pakankamą gyvenimo lygį, užtikrinant sąžiningą ir skaidrų sunkumus patiriančių skolininkų kasdienių gyvenimo išlaidų standartizavimo metodą. Skolininko pakankamas gyvenimo išlaidas pagal ISI parengtą formą apskaičiuoja skolininko patvirtintas tarpininkas arba fizinių asmenų nemokumo specialistas, kai į juos kreipiamasi dėl nemokumo susitarimo.

1. Pranešimas apie skolos sumažinimą

Norėdamas kreiptis dėl pranešimo apie skolos sumažinimą, skolininkas turi:

- būti nepajėgus sumokėti visų savo skolų suėjus mokėjimo terminui;
- turėti 60 EUR ar mažesnes grynąsias mėnesines pajamas atskaičius pakankamas gyvenimo išlaidas;
- turėti turto, kurio vertė ne didesnė kaip 1 500 EUR. Skolininkams taip pat leidžiama turėti:
 - vieną papuošalą, kurio vertė ne didesnė kaip 750 EUR;
 - vieną variklinę transporto priemonę, kurios vertė ne didesnė kaip 5 000 EUR, ir
 - buitines įrangas ar įrankių, jeigu jų bendra vertė neviršija 6 000 EUR;
- turėti nuolatinę gyvenamąją vietą Airijos Respublikoje arba per pastaruosius metus įprastai gyventi ar turėti veiklos vykdymo vietą Airijoje;
- būti parengęs ir pasirašęs nustatytos formos finansinę ataskaitą (PFS) ir pateikęs įstatymų nustatytą pareiškimą, kad ji yra teisinga ir tiksli.

Tipiniai skolų, kurios įtraukiamos į pranešimą apie skolos sumažinimą, pavyzdžiai yra kredito kortelių skolos, sąskaitos kreditavimas, asmeninės paskolos, kredito unijų paskolos, komunalinių paslaugų sąskaitos ir parduotuvių kortelės.

2. Skolos mokėjimo susitarimas

Skolininkas gali kreiptis dėl skolos mokėjimo susitarimo, jeigu:

- yra nepajėgus sumokėti visų savo skolų suėjus mokėjimo terminui;
- turi vieną ar kelis neapsaugotus kreditorius;
- turi nuolatinę gyvenamąją vietą Airijoje arba per pastaruosius metus įprastai gyveno ar turėjo veiklos vykdymo vietą Airijoje;
- yra užpildęs nustatytos formos finansinę ataskaitą ir pateikęs įstatymų nustatytą pareiškimą, kad pateikta informacija yra teisinga ir tiksli;
- yra gavęs pareiškimą iš fizinių asmenų nemokumo specialisto, kuriame patvirtinta, kad fizinių asmenų nemokumo specialisto nuomone:
 - nustatytos formos finansinėje ataskaitoje pateikta informacija yra teisinga ir tiksli;
 - skolininkas turi teisę pateikti pasiūlymą dėl skolos mokėjimo susitarimo;
 - įvertinus skolininko nustatytos formos finansinę ataskaitą, nėra tikimybės, kad per artimiausius penkerius metus skolininkas taps mokus;
 - jeigu skolininkas sudarys skolos mokėjimo susitarimą, yra pagrįsta tikimybė, kad jis taps mokus per artimiausius penkerius metus.

Be išvardytų skolų, kurias galima įtraukti į pranešimą apie skolos sumažinimą, į skolos mokėjimo susitarimą paprastai įtraukiamos paskolos ir asmeninės garantijos.

3. Fizinio asmens nemokumo susitarimas

Skolininkas gali kreiptis dėl fizinio asmens nemokumo susitarimo, jeigu:

- yra nepajėgus sumokėti visų savo skolų suėjus mokėjimo terminui;
- yra skolingas bent vienam apsaugotam kreditoriui, kurio turimas užstatas yra susijęs su nuosavybe ar turtu Airijoje;
- turi mažesnių nei 3 mln. EUR neužtikrintų skolų (jeigu visi apsaugoti kreditoriai sutinka, ši riba gali būti padidinta);
- taikant hipotekos įsiskolinimo procedūrą (pavyzdžiui, Airijos centrinio banko reguliuojamą hipotekos įsiskolinimų sureguliuavimo procedūrą), šešis mėnesius bendradarbiavo su apsaugotu kreditoriumi dėl pagrindinės privačios gyvenamosios vietos ir
 - ją užbaigus nebuvo susitarta dėl alternatyvios grąžinimo tvarkos arba
 - apsaugotas kreditorius patvirtino, kad tokio susitarimo neįgyvendins, arba
 - skolininkas sudarė alternatyvų skolos grąžinimo susitarimą ir stengėsi jo laikytis ir tai yra patvirtinęs fizinių asmenų nemokumo specialistas;
- turi nuolatinę gyvenamąją vietą Airijoje arba per pastaruosius metus įprastai gyveno ar turėjo veiklos vykdymo vietą Airijoje;
- yra užpildęs ir pasirašęs nustatytos formos finansinę ataskaitą ir pateikęs įstatymų nustatytą pareiškimą, kad ji yra teisinga ir tiksli;

- yra gavęs pareiškimą iš fizinių asmenų nemokumo specialisto, kuriame patvirtinta, kad, fizinių asmenų nemokumo specialisto nuomone:
 - nustatytos formos finansinėje ataskaitoje pateikta informacija yra teisinga ir tiksli;
 - skolininkas turi teisę pateikti pasiūlymą dėl fizinio asmens nemokumo susitarimo;
 - įvertinus nustatytos formos finansinę ataskaitą, nėra tikimybės, kad per artimiausius penkerius metus skolininkas taps mokus;
 - jeigu skolininkas sudarys fizinio asmens nemokumo susitarimą, yra pagrįsta tikimybė, kad jis taps mokus per artimiausius šešerius metus.

Be išvardytų skolų, kurias galima įtraukti į pranešimą apie skolos sumažinimą ir skolos mokėjimo susitarimą, į fizinio asmens nemokumo susitarimą paprastai įtraukiamos pagrindinės privačios gyvenamosios vietos paskolos, investicinio turto paskolos, nuomai įsigyjamo turto hipotekos ir (arba) paskolos.

Bankrotas

Airijoje asmenys turi teisę kreiptis dėl bankroto asmens prašymu, t. y. gali Aukštajam teismui pateikti prašymą paskelbti jį bankrotą. Tokio prašymo pateikimo sąlygos yra šios:

- asmuo, arba skolininkas, turi būti nepajėgus sumokėti savo skolų suėjus mokėjimo terminui;
- skolininko skolos turi viršyti jo turto vertę 20 000 EUR ar daugiau;
- skolininkas savo skoloms padengti turėjo pagrįstai bandyti pasinaudoti arba skolos mokėjimo susitarimu, arba fizinio asmens nemokumo susitarimu. Tai turi būti įrodyta teismuose nurodant fizinių asmenų nemokumo specialisto raštą.

Kreditorius taip pat gali kreiptis dėl bankroto bylos iškelimo. Jeigu kreditorius kreipiasi dėl bankroto, jis negalėjo nepagrįstai atsisakyti pasiūlymo sudaryti skolos mokėjimo susitarimą arba fizinio asmens nemokumo susitarimą.

Prašymas priimti nutartį dėl bankroto yra pareiškimas, kuriuo pareiškėjas įpareigojamas pateikti įvairius Aukštojo teismo nurodytus dokumentus ir rašytinius patvirtinimus Aukštojo teismo ekspertizės biurui. Priėmus nutartį dėl bankroto, ji įsigalioja nuo faktinio nutarties priėmimo momento; nutartis netaikoma atgaline data iki prašymo paskelbti bankrotą pateikimo dienos, kitaip nei gali būti kai kuriose jurisdikcijose.

Kol bus priimta nutartis paskelbti bankrotą, kreditorius negali pasinaudoti jokia konkrečia teisių gynimo priemone pagal Bankroto įstatymą paskirti laikinąjį administratorių – Bankroto įstatymo 23 straipsnyje nustatyta, kad bankrutavęs asmuo gali būti suimtas priėmus sprendimą paskelbti bankrotą, jeigu jis ketina išvykti iš jurisdikcijos, kad išvengtų bankroto.

Skolininkas arba kreditorius gali pareikšti prieštaravimą dėl nutarties dėl bankroto, pateikdamas Aukštojo teismo prašymą ir rašytinius patvirtinimus, kuriuose išdėsto prieštaravimo pagrindus.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Pagrindinis FAN įstatymo tikslas yra apsaugoti, kiek tai įmanoma praktiškai, skolininko pagrindinę privačią gyvenamąją vietą, todėl atitinkamos teisės aktų nuostatos yra parengtos į tai atsižvelgiant.

Turtas nemokumo byloje

Skolos mokėjimo susitarimo arba fizinio asmens nemokumo susitarimo atveju fizinių asmenų nemokumo specialistas paprastai fiziškai neįgyja skolininko turto ar nuosavybės teisių. Fizinių asmenų nemokumo specialistas kontroliuoja skolininko pajamų srautą susitarimo galiojimo laikotarpiu ir tenkina kreditorių reikalavimus iš šio pajamų srauto pagal susitarimo sąlygas. Pajamų, kurias galima naudoti, srautas yra atskaičius pakankamas gyvenimo išlaidas, nuomos ar hipotekos mokėjimus ir kitus mokėjimus ypatingomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, medicinos išlaidas. Užtikrintos paskolos grąžinimo mokėjimus skolininkas paprastai moka tiesiogiai savo kreditoriui pagal jų susitarimo sąlygas. Jeigu kuris nors turtas turi būti perduotas pagal susitarimą, paprastai skolininkas jį perduoda tiesiogiai.

Turtas bankroto byloje

Pagal bankroto teisės aktus visas turtas, priklausantis bankrutavusiam asmeniui teismo sprendimo paskelbti bankrotą priėmimo dieną iš karto perduodamas oficialiam turto valdytojui (tai reiškia, kad oficialiam turto valdytojui dabar priklauso visas bankrutavusio asmens turtas). Siekiant aiškumo, šį turtą sudaro:

- gryniesi pinigai;
- sąskaitos finansų įstaigose, įskaitant einamąsias, taupomąsias, investicines ir pan. sąskaitas;
- visa žemė ir pastatai, įskaitant tuos, kurie laikomi sutuoktinių bendra nuolatine gyvenamąja vieta;
- mašinos, įranga, profesiniai įrankiai, baldai, namų apyvokos prekės ir prietaisai;
- visos transporto priemonės;
- pensijos (su kai kuriomis išimtimis), investiciniai produktai, akcijos ir pajai;
- bet kurios įmonės, kurią bankrutuojantis asmuo valdo savo vardu arba kaip ūkinės bendrijos dalį, faktinės atsargos;
- įsiskolinimai bankrutavusiam asmeniui.

Yra ir minėtos tvarkos išimčių:

- skolininkai gali reikalauti išimtinio asmeninio turto, kurio vertė neviršija 6 000 EUR, ir gali kreiptis į Aukštąjį teismą dėl šios ribos padidinimo;
- turtas, atsirandantis dėl asmeninių teisių pažeidimo, nėra įtraukiamas į bankroto bylą, nes tai nėra teisės, kurias kreditoriai galėtų nukreipti į administratorių, nes jos yra asmeniškai suteikiamos fiziniam asmeniui;
- tam tikros teisės į pensijų išmokas (jeigu reikia daugiau paaiškinimų, žiūrėkite į teisės aktus).

Bankrutavęs asmuo turi pranešti oficialiam turto valdytojui, jeigu bankroto laikotarpiu gauna bet kokio turto, neatsižvelgiant į tai, kokiū būdu toks turtas gautas. Šis turtas perduodamas oficialiam turto valdytojui, jam pareikalavus, ir priskiriamas bankrutavusio asmens turtui.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Nemokumo bylos

Skolininko pasamdytas fizinių asmenų nemokumo specialistas veiks kaip skolininko ir jo kreditorių derybų dalyvis. Teisės aktuose nustatyta fizinių asmenų nemokumo specialistų pareiga veikti geriausiai tiek skolininko, tiek kreditoriaus (-ių) interesais, todėl jie turi parengti geriausią įmanomą susitarimą visoms suinteresuotosioms šalims, kurioms taikomas nemokumo susitarimas.

Fizinių asmenų nemokumo specialisto atsakomybė ir funkcijos:

- bendradarbiauti su skolininku, kuris ketina pateikti pasiūlymą dėl nemokumo susitarimo;
- priimti paskyrimą veikti kaip nemokumo specialistas;
- peržiūrėti skolininko parengtą nustatytos formos finansinę ataskaitą ir teikti patarimus skolininkui dėl galimybių ir jų tinkamumo pateikti pasiūlymą dėl skolos sumokėjimo arba fizinio asmens nemokumo susitarimo;
- įsitikinti, kad skolininko pateikta finansinė informacija yra tiksli ir išsami;
- remiantis teisės aktuose nustatytais kriterijais, pateikti nuomonę, kuris nemokumo susitarimas (skolos mokėjimo susitarimas ar fizinio asmens nemokumo susitarimas) geriausiai tinka skolininkui;
- teikti informaciją apie pasirinktą procedūrą, bendrą poveikį sudarius nemokumo susitarimą ir galimas išlaidas;
- skolininko vardu kreiptis dėl apsaugos pažymos;
- informuoti visus kreditorius apie saugumo pažymą, fizinių asmenų nemokumo specialisto paskyrimą, pridedant skolininko nustatytos formos finansinės ataskaitos kopiją;
- parengti pasiūlymą kreditoriams ir sušaukti įstatymų nustatytą kreditorių susirinkimą pasiūlymui apsvarstyti ir už jį balsuoti;
- kai pasiūlymas patvirtinamas, informuoti ISI ir visus kreditorius apie rezultatą;
- teismui patvirtinus arba atlikus teismo peržiūrą, vykdyti susitarimo sąlygas, įskaitant lėšų surinkimą iš skolininko ir atsiskaitymą su kreditoriams susitarimo galiojimo laikotarpiu;
- stebėti susitarimą per visą jo galiojimo laikotarpį;
- bent kartą per metus atlikti susitarimo peržiūrą.

Nemokumo byloje skolininko pareiga yra sąžiningai dalyvauti procedūroje, pritarti susitarimui, dėl kurio susitarė

jo fizinių asmenų nemokumo specialistas, ir vykdyti privalomas susitarimo sąlygas.

Bankrotas

Priėmus teismo sprendimą paskelbti bankrotą, visas bankrutavusio asmens turtas perduodamas oficialiam bankrutavusio asmens turto valdytojui. Oficialus turto valdytojas yra nepriklausomas statutinis pareigūnas, kuris atsako už bankrutavusių asmenų turto administravimą ir ISI Bankroto skyriaus valdymą.

Airijoje privatus asmuo gali būti paskirtas bankroto patikėtinis, pakeisiantis Aukštojo teismo oficialų bankrutavusio asmens turto valdytoją. Praktikoje tokie asmenys paskiriami itin retai. Bankroto įstatyme nenurodyta jokia taip paskiriamų asmenų kvalifikacija.

Bankroto byloje skolininkas turi tik teisę kreiptis į Aukštąjį teismą, kad būtų užginčyti tam tikri oficialaus bankrutavusio asmens turto valdytojo sprendimai. Skolininkas privalo vykdyti oficialaus bankrutavusio asmens turto valdytojo biuro pateiktus prašymus dėl bankrutavusio asmens turto administravimo.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Tiek pagal 2012–2021 m. FAN įstatymus, tiek pagal 1988–2021 m. Bankroto įstatymus leidžiama atlikti įskaitymus. Numatyta, kad, nustatant turto vertę ar mokėtiną sumą, visi skolos ar kredito likučiai (b) to paties kreditoriaus atžvilgiu gali būti įskaityti, juos nukreipiant į pradinę sumą (a). Tad likęs turtas laikomas skola arba turtu, kurie gali būti mokėtini susitariančiam skolininkui arba jo kreditoriui (-iams).[iv]

Jeigu skolininkas turi santaupų kredito unijoje, kuriai jis taip pat yra skolingas, kredito unija šias santaupas išskaito iš skolininko skolos.[v]

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Nemokumo bylos

Apsaugos pažyma neleidžia kreditoriui imtis jokių veiksmų per apsaugos pažymos galiojimo laikotarpį. Galutiniame susitarime bus nustatyta, kas buvo susitarta dėl jau sudarytų sutarčių.

Bankrotas

Bankrotas neturi įtakos apsaugoto kreditoriaus teisėms į užstatą, t. y. apsaugotas kreditorius išsaugo visas teises, kurias turėjo pagal užstato sąlygas iki bankroto. Vienintelis skirtumas yra tas, kad turto savininkas dabar yra ne bankrutavęs asmuo, o oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas.

Oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas turi realizuoti (parduoti arba perleisti) visą turtą, sudarantį bankrutavusio asmens turtą, kad būtų įvykdyta kuo daugiau bankrutavusio asmens įsipareigojimų. Todėl visi reikalavimai skolininkui vykdyti sutartinius įsipareigojimus tampa bankrutavusio asmens įsipareigojimais. Tik išimtinėmis aplinkybėmis oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas toliau vykdydys paslaugų sutartis, kurių šalimi yra bankrutavęs asmuo.

Jeigu oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas toliau vykdo sutartį, jis tampa asmeniškai atsakingas ir turi teisę į kompensaciją iš bankrutavusio asmens lėšų.[vi]

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Nemokumo bylos

Skolos mokėjimo susitarimas arba fizinio asmens nemokumo susitarimas. Pirmasis skolininko, siekiančio sudaryti skolos mokėjimo arba fizinio asmens nemokumo susitarimą, žingsnis yra kreiptis į atitinkamą teismą dėl apsaugos pažymos. Gauta pažyma gali užkirsti kelią tam tikriems įvardytiems ar nurodytiems kreditoriams, dėl kurių išduota apsaugos pažyma, imtis bet kokių veiksmų prieš skolininką, siekiant išieškoti ar pareikalauti

padengti nurodytas skolas. Iš tikrųjų kreditoriui neleidžiama:

- pradėti teismo proceso, susijusio su jo skola;
- tęsti bet kokį teismo procesą, įskaitant teismo nutarčių, sprendimų ir pan. vykdymą, kurie buvo pradėti iki apsaugos pažymos išdavimo, t. y. laikoma, kad tokie teismo procesai yra sustabdomi, kol galioja apsaugos pažyma;
- imtis bet kokių priemonių, kad išieškotų savo skolą arba užtikrintų jos grąžinimą;
- kreiptis į skolininką dėl savo skolos, nebent skolininkas to paprašytų;
- pakeisti ar nutraukti bet kokį susitarimą su skolininku arba
- iškelti bankroto bylą skolininkui.

Kai skolininkas sudarys susitarimą, susitarimo galiojimo metu kreditoriams bus taikomi vykdymo apribojimai, panašūs į nurodytus pirmiau. Pranešimas apie skolos sumažinimą.

Pranešimas apie skolos sumažinimą Pranešimo apie skolos sumažinimą atveju, kai priemonę patvirtina atitinkamas teismas, pranešimo apie skolos sumažinimą galiojimo laikotarpiu taikomos tos pačios apsaugos priemonės, kaip ir pirmiau nurodytu skolos mokėjimo susitarimo ar fizinio asmens nemokumo susitarimo atveju.

Bankrotas

Apsaugotų ir neapsaugotų kreditorių teisės bankroto bylose skiriasi. Vienintelė galimybė bankrutavusio asmens neapsaugotiems kreditoriams išieškoti skolas yra pareikšti reikalavimą bankrutavusiam asmeniui dėl įsiskolinimo sumos. Po teismo sprendimo paskelbti bankrotą dienos neapsaugoti kreditoriai negali pradėti teismo proceso prieš bankrutavusį asmenį. Tai yra tiesioginė ir automatinė Aukštojo teismo nutarties dėl bankroto pasekmė. Bankroto bylos neturi įtakos apsaugotų kreditorių teisėms.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškėlimo metu, nagrinėjimui?

Nemokumo bylos

Skolos mokėjimo susitarimas, fizinio asmens nemokumo susitarimas, pranešimas apie skolos sumažinimą – žr. atsakymą į 7 klausimą.

Bankrotas

Kaip ir bankrutavusio asmens turto atveju, oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas pakeičia bankrutavusį asmenį kaip atsakovą pagal visus ieškinius, kuriuos kreditoriai pareiškė bankrutavusiam asmeniui. Oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas gali ginti savo poziciją, susitarti arba pasitraukti iš bylos. Jeigu oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas sėkmingai apgina savo poziciją byloje, visi priešieškiniai ar išlaidos bus įmokėti į bankrutavusio asmens turtą visų kreditorių naudai. Jeigu byloje priimamas palankus sprendimas arba pavyksta susitarti, sutarta suma tampa pripažintu reikalavimu bankroto byloje.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Padedama suinteresuotųjų šalių, ISI parengė standartinį skolos mokėjimo susitarimo ir fizinio asmens nemokumo susitarimo protokolinių (precedentų) dokumentą. Jame nustatomi skolininkų ir kreditorių įsipareigojimai susitarimo vykdymo metu. Pavyzdiniai mokėjimo susitarimo ir fizinio asmens nemokumo susitarimo protokoliniai dokumentai pridedami prie šio dokumento.

Kreditoriaus dalyvavimo tvarka:

1. Skolos įrodymas. Skolos mokėjimo ar fizinio asmens nemokumo susitarimo atvejais, kai teismas skolininkui išduoda apsaugas pažymą, jo fizinių asmenų nemokumo specialistas turi parašyti susijusiems kreditoriams ir juos informuoti apie jų paskyrimą bei paraginti juos pateikti savo skolų įrodymus ir nurodyti, kaip jų skola turėtų būti vertinama pagal susitarimo sąlygas.

Bankroto byloje visi kreditoriai privalo pateikti oficialius skolos įrodymus iki jų dividendo išmokėjimo.

2. Balsavimas. Kai fizinių asmenų nemokumo specialistas, veikdamas skolininko, norinčio sudaryti skolos mokėjimo ar fizinio asmens nemokumo susitarimą, vardu, sušaukia kreditorių susirinkimą, dalyvaujantys kreditoriai turi teisę balsuoti dėl susitarimo sąlygų, jeigu jie yra įrodę savo skolą.

3. Prieštaravimai. Kreditorius gali pareikšti prieštaravimą teismuose iki skolos mokėjimo ar fizinio asmens nemokumo susitarimo sąlygų įsigaliojimo. Konkretios sąlygos yra nustatytos teisės aktuose.[vii]

4. Pasiūlymas dėl susitarimo su kreditoriais. Kreditoriai turi teisę balsuoti už bankrutavusio asmens pateiktą pasiūlymą sudaryti susitarimą. Tai įvyktų tada, kai bankrutavęs asmuo norėtų susitarti su kai kuriais ar visais savo kreditoriais iki bankroto termino pabaigos, kad būtų išsaugotas visas jo turtas.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškelus nemokumo bylą?

Nemokumo bylos

Skolos mokėjimo ar fizinio asmens nemokumo susitarimo atvejais kreditorius oficialiai nepareiškia reikalavimų skolininkui. Per pirmą procedūros etapą skolininkas užpildo nustatytos formos finansinę ataskaitą. Joje išvardijami visi kreditoriai ir kiekvienam kreditoriui mokėtinos sumos. Tai yra faktinis pagrindas, kuriuo remiantis išduodama apsaugos pažyma. Išdavus apsaugos pažymą, fizinių asmenų nemokumo specialistas gali paprašyti kreditorių įrodyti savo skolas ir tik tada parengti nemokumo susitarimą. Jeigu kreditorius, gavęs prašymą, nepateikia skolos įrodymų, tai turi įtakos balsavimo teisėms dėl susitarimo ir dividendų daliai.

Pateikus prašymą dėl pranešimo apie skolos sumažinimą, oficialūs kreditorių reikalavimai nepareiškiami, tačiau patvirtintas tarpininkas gali paprašyti kreditoriaus patvirtinti, kad skolininko nurodyta mokėtina suma yra teisinga.

Susitarimas netaikomas naujoms skoloms, atsiradusioms po susitarimo sudarymo dienos. Tuo atveju, jeigu pasikeičia ankstesnių skolų dydis, gali prireikti pakeisti bendrą susitarimą (pavyzdžiui, išryškėja neapibrėžtasis įsipareigojimas).

Bankrotas

Bankroto byloje bankrutavusio asmens turto (visas bankrutavusio asmens turtas ir įsipareigojimai) aprašas pateikiamas dviejose formose, kurias bankrutavęs asmuo turi užpildyti ir pateikti bankroto inspektoriui teismo sprendimo dėl bankroto paskelbimo priėmimo dieną, t. y. padėties ataskaitoje ir asmeninės informacijos ataskaitoje. Visų rūšių įsipareigojimai nurodomi kaip neįrodyti reikalavimai bankroto byloje, jeigu jie buvo pareikšti skolininkui iki teismo sprendimo dėl bankroto paskelbimo priėmimo dienos, t. y. dieną, kurią prasideda bankroto terminas. Bankrutavusio asmens skolos, susidariusios po teismo sprendimo dėl bankroto paskelbimo priėmimo dienos, negali būti laikomos reikalavimu bankroto byloje.[viii]

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Nemokumo bylos

Išdavus apsaugos pažymą nemokumo bylose, susijusiose su skolos mokėjimo ir fizinio asmens nemokumo susitarimais, nurodytiems kreditoriams pranešama apie apsaugos pažymos išdavimą ir pateikiama skolininko nustatytos formos finansinės ataskaitos kopija. Kreditoriaus gali būti paprašyta pateikti skolos įrodymus ir paklausta, kuriam skolos mokėjimo būdai jis teikia pirmenybę. Kreditoriaus skola įrodoma kaip ir bankrutavusio asmens skola pagal Bankroto įstatymą.

Kreditoriui įrodžius savo skolą, jie turės teisę balsuoti įstatymų nustatyta kreditorių susirinkime, sušaukta

siekiant patvirtinti skolininko pasiūlymą. Jeigu kreditorius nepateikia skolos įrodymų arba kitaip netinkamai įrodo savo skolą, jis negali dalyvauti kreditorių susirinkime arba gauti dalį dividendų, numatytų susitarime.

Bankrotas

Kitą dieną po asmenų bankroto paskelbimo ISI Bankroto skyrius finansų įstaigoms ir vyriausybės departamentams išsiunčia pranešimus apie bankrutavusius paskelbtus asmenis. Pranešimas apie šiuos teismo sprendimus taip pat skelbiamas ISI svetainėje ir Airijos valstybės oficialiajame leidinyje *Iris Oifigiul*.

Visi bankrutavusio asmens apsaugoti kreditoriai per trisdešimt dienų (raštu arba e .paštu) nuo teismo sprendimo dėl bankroto paskelbimo priėmimo dienos turi pateikti savo reikalavimų, nukreiptų į bankrutavusio asmens turtą, įrodymus. Tokie skolos įrodymai gali būti hipotekos dokumentai, sąskaitos faktūros, išrašai ir sąskaitos, o tam tikromis aplinkybėmis gali reikėti kreditoriaus rašytinio patvirtinimo.

Prieš išmokant dividendus bankrutavusio asmens kreditoriams, ISI paskelbs apie būsimus mokėjimus ir su jais susijusias bylas. Kreditoriams (tiek apsaugotiems, tiek neapsaugotiems) vėl suteikiama trisdešimt dienų pareikšti reikalavimus ISI, taip pat reikalaujama pateikti tokius pačius įrodymus.

ISI Bankroto skyrius reikalauja, kad kreditoriai visada užpildytų standartines skolų įrodymo formas, kurios skelbiamos ISI svetainėje.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Pirmaeilės skolos

Sudarius fizinio asmens nemokumo susitarimą ir skolos mokėjimo susitarimą, pirmeilės skolos sumokamos laikantis susitarimo sąlygų, o bankroto atveju pirmeilėms skoloms teikiamas prioritetas iš karto po bankroto mokesčių ir visų oficialaus bankrutavusio asmens turto valdytojo išlaidų ar sąnaudų, patirtų administruojant bankrutavusio asmens turtą. Skolos, kurios laikomos pirmeilėmis, yra:

- tam tikros sumos, mokėtinos mokesčių administratoriams, pavyzdžiui, pelno mokestis, kapitalo prieaugio mokestis, PVM, PAYE, PRSI ir pan.;
- tam tikri vietos valdžios institucijų įkainiai, apskaičiuoti per 12 mėnesių iki dienos, kurią teismo sprendimu skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu arba sudaro susitarimą (pradžios diena). Jiems priskiriami vietos tarybos įkainiai ir rinkliavos;
- darbo užmokestis, mokėtinas bet kuriems skolininko darbuotojams už 4 mėnesius iki pradžios dienos;
- bet kurie mokėjimai, susiję su pensijomis, atostogomis ar ligos pašalpa, mokėtini šiems darbuotojams.[ix]

Užtikrintos skolos

Sudarius fizinio asmens nemokumo susitarimą, apsaugotas kreditorius turi laikytis susitarimo sąlygų. Įprasto fizinio asmens nemokumo susitarimo atveju su apsaugotu kreditoriumi atsiskaitoma iš skolininko pajamų sumokant bet kurią susitarime suderintą sumą. Likusios skolininko mėnesinės pajamos, jeigu tokių yra, atskaičius skolininko pakankamas gyvenimo išlaidas ir fizinių asmenų nemokumo specialisto mokesčius, išmokamos neapsaugotiems kreditoriams kaip dividendai.

Bankrotas neturi įtakos apsaugoto kreditoriaus teisėms. Toks kreditorius gali pasirinkti vieną iš trijų galimybių, susijusių su savo skola:

- išlaikyti užstatą – tai reiškia, kad jis iš esmės nedalyvaus bankroto byloje;
- realizuoti arba įvertinti užstatą ir reikalauti padengti trūkumą (jeigu toks yra) – kreditorius apskaičiuos užtikrinto turto tikrąją rinkos vertę ir atims ją iš visos skolos. Dėl to atsirandantis trūkumas (jeigu toks yra) pripažįstamas neužtikrintu reikalavimu, nukreiptu į bankrutavusio asmens turtą. Šios procedūros metu apsaugotas kreditorius gali parduoti atitinkamą turtą;
- atsisakyti užstato – apsaugotas kreditorius gali visiškai atsisakyti užstato ir leisti, kad jo reikalavimas būtų pripažintas neužtikrintu reikalavimu, nukreiptu į bankrutavusio asmens turtą.

Neužtikrintos skolos

Tiek fizinio asmens nemokumo susitarimo, tiek skolos mokėjimo susitarimo atveju neapsaugotų kreditorių skolos yra padengiamos laikantis susitarime suderintų sąlygų. Pranešimo apie skolos sumažinimą atveju, jeigu priežiūros laikotarpiu pagerėja asmens aplinkybės, jis apie tai turi informuoti ISI ir, atsižvelgiant į pokyčių dydį, gali būti paprašytas padengti tam tikras skolas.

Neapsaugotų bankrutavusio asmens kreditorių reikalavimų eiliškumas yra vienodas. Jų skolos padengiamos išmokant lėšas, likusias atėmus bankroto mokesčius, oficialaus bankrutavusio asmens turto valdytojo išlaidas ir pirmąsias skolas.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Nemokumo bylos

Bendroji palankaus nemokumo bylų užbaigimo sąlyga yra skolininko įsipareigojimų pagal susitarimą vykdymas visu susitarimo galiojimo laikotarpiu. Tai padarius, skolininkas atleidžiamas nuo neužtikrintų skolų. Tai padarius, skolininkas atleidžiamas nuo užtikrintų skolų. Užtikrintos skolos statusas priklausys nuo konkrečių susitarimo sąlygų.

Skolininkui pažeidus pranešimo apie skolos sumažinimą, skolos mokėjimo susitarimo ar fizinio asmens nemokumo sąlygas, jis gali būti panaikintas. Jeigu skolininkas vėluoja atlikti mokėjimus šešis mėnesius, laikoma, kad susitarimas nebegalioja. Bet kuriuo atveju skolininkas tampa atsakingas už visas savo skolas, įskaitant visas pradelstąsias skolas, rinkliavas ir palūkanas, sukauptas šių skolų nemokėjimo laikotarpiu.

Bankrotas

Bankrutavęs asmuo, kuris laikėsi bankroto procedūros reikalavimų, automatiškai atleidžiamas nuo bankroto įsipareigojimų vykdymo po vienų metų. Bankrutavęs asmuo gali bet kuriame bankroto laikotarpio etape pasiūlyti kreditoriams sudaryti susitarimą, kad padengtų savo skolas. Bankrutavęs asmuo turi kreiptis į Aukštąjį teismą dėl savo bankroto bylos nagrinėjimo sustabdymo; tada oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas nebegali toliau realizuoti turto. Bankrutavęs asmuo dabar Aukštajame teisme gali pasiūlyti kreditoriams sudaryti susitarimą. Dėl pasiūlymo dėl susitarimo balsuoja bankrutavusio asmens kreditoriai; jeigu bent 60 proc. šių kreditorių (pagal skaičių ir skolos vertę) sutinka su pasiūlymo sąlygomis, pasiūlymas bus priimtas.

Susitarime su kreditoriais suderinta suma gali būti mokama iš bankrutavusio asmens turto dividendų arba paties bankrutavusio asmens lėšų. Turi būti padengti visi mokesčiai ar išlaidos, kuriuos patyrė oficialaus bankrutavusio asmens turto valdytojo biuras administruodamas bankrutavusio asmens turtą, taip pat visos pirmąsios skolos. Kai oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas pritaria pasiūlymui dėl susitarimo su kreditoriais, kurį sudarant tarpininkavo Aukštasis teismas, bankrutavęs asmuo atleidžiamas nuo bankroto įsipareigojimų vykdymo.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylų užbaigimo?

Nemokumo bylos

Neapsaugoti kreditoriai – netaikoma.

Apsaugoti kreditoriai – užtikrintos skolos statusas priklausys nuo konkrečių susitarimo sąlygų.

Bankrotas

Bankroto byloje kreditoriai negali reikalauti padengti esamas skolas po teismo sprendimo dėl bankroto paskelbimo priėmimo dienos (skolų, atsiradusių po bankroto paskelbimo dienos, išieškojimas gali būti vykdomas įprastai); jie turi tiesiogiai bendrauti su oficialiu bankrutavusio asmens turto valdytoju. Kai bankrutavęs asmuo yra atleidžiamas nuo bankroto įsipareigojimų vykdymo, o tai dažniausia įvyksta po vienų metų (jeigu nevykdomi įsipareigojimai ir pan., šis terminas gali būti pratęstas iki 15 metų), visos neužtikrintos skolos (įskaitant pirmąsias skolas) yra panaikinamos. Skolos apsaugotiems kreditoriais, kai šie nusprendžia pasinaudoti galimybe išlaikyti užstatą, išlieka ir atleidus nuo bankroto įsipareigojimų vykdymo. Bankroto procedūra neturi įtakos

apsaugotų kreditorių teisėms į užtikrintą turta.

Jeigu apsaugotas kreditorius įvertino užstatą ir bankroto byloje pareikalavo padengti trūkumą (kaip neužtikrintą skolą), dalis, likusi išmokėjus bet kokius dividendus, bus nurašyta po atleidimo. Reikėtų pažymėti, kad net ir tuo atveju, jeigu apsaugotas kreditorius tik pasinaudos galimybe išlaikyti užstatą (o ne reikalauti padengti trūkumą), jis negalės reikalauti padengti trūkumą po to, kai bankrutavęs asmuo bus atleistas nuo bankroto įsipareigojimų vykdymo. Pagal šį scenarijų grynasis bankroto poveikis užtikrintai paskolai (arba hipotekai) yra tas, kad bet kuri paskolos dalis, viršijanti susieto turto vertę (teismo sprendimo paskelbti bankrotą priėmimo dieną), yra laikoma neužtikrinta skola.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Nemokumo bylos

Skolos mokėjimo susitarimas arba fizinio asmens nemokumo susitarimas. Bankroto byloje kreditoriai paprastai padengia susitarimo išlaidas. Fizinį asmenų nemokumo specialisto mokesčiai, suderinti su kreditoriais balsuojant dėl susitarimo ir jį priimant arba vėliau peržiūrėti ir patvirtinti teismo, yra atimami iš turimų skolininko lėšų. Jeigu kreditorius pareiškia prieštaravimą dėl išduotos saugumo pažymos ar susitarimo, toks kreditorius paprastai pats padengia savo išlaidas [x]. Jeigu kreditorius pareiškia prieštaravimą dėl siūlomo fizinio asmens nemokumo susitarimo, kreditorius gali kreiptis į teismą dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo, jeigu jo prieštaravimui bus pritarta [xi]. Įprastai išlaidos siejamos su tuo, kas imasi veiksmų, t. y. išlaidas turi padengti šalis, kuri ėmėsi veiksmų.

Pranešimas apie skolos sumažinimą Pranešimo apie skolos sumažinimą atveju išlaidos nėra atlyginamos.

Bankrotas

Kreditoriai padengia bankroto išlaidas, kurios yra apmokamos iš visų turimų bankrutavusio asmens lėšų.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugrinčijimo ar jų nevykdytinumo?

Nemokumo bylos

Į sąlygas, kurias skolininkas turi įvykdyti prieš pradėdamas nemokumo bylą, yra įtraukta nuostata, kad jie turi pateikti išsamią ir tikslią ataskaitą apie savo finansinę padėtį ir pasirašyti oficialų pareiškimą, kuriuo ši informacija patvirtinama. Fizinį asmenų nemokumo specialistas taip pat turi įsitikinti, kad skolininkas nemeluoja ir jam atskleidė visą reikalingą informaciją apie savo finansinę padėtį. Kreditorius ar fizinį asmenų nemokumo specialistas, arba ISI tik pranešimo apie skolos sumažinimą atveju, gali kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos nutraukimo tam tikrais pagrindais, kurie numatyti FAN įstatyme, įskaitant:

- savo veiksmais skolininkas taip pakeitė savo finansinę padėtį, kad galėtų siekti susitarimo arba pranešimo apie skolos sumažinimą;
- nebuvo įvykdyti įstatymo procedūriniai reikalavimai;
- skolininko nustatytos formos finansinėje ataskaitoje yra netikslumų ar praleidimų, kurie padarė arba gali padaryti reikšmingos žalos kreditoriui;
- skolininkas neatitinka tinkamumo reikalavimų;
- skolininkas suteikė pirmenybę trečiajam šaliai ir taip sumažino turimą sumą skoloms sumokėti arba
- skolininkas padarė pažeidimą pagal 2012 m. Fizinį asmenų nemokumo įstatymą (su pakeitimais).

Kreditoriai neturi teisės reikalauti panaikinti bet kokius sandorius ar turto perleidimą iki nemokumo bylos iškėlimo. Tačiau, jeigu galima vertinti, kad skolininko įmokos į pensijų fondą yra per didelės, kreditorius gali kreiptis į teismus dėl finansinės kompensacijos. Teismas gali nuspręsti, kad fondo valdytojas turi grąžinti visą sumokėtą sumą, kuri bus paskirstoma kreditoriams, kurie yra susitarimo šalys.

Bankrotas

Pagal bankroto teisės aktus ankstesnis turto perdavimas ir mokėjimai, kuriuos bankrutavę ar kiti asmenys atliko kreditoriams, gali būti panaikinti. Taip gali būti, kai:

- bankrutavęs asmuo yra sumokėjęs sumą arba perdavęs turtą bet kuriam kreditoriui, neatsižvelgdamas į kitus kreditorius, kuriems yra skolingas. Oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas gali prašyti, kad tokie mokėjimai, atlikti per trejus metus iki teismo sprendimo dėl bankroto paskelbimo priėmimo dienos, būtų anuliuoti. Jeigu oficialaus bankrutavusio asmens turto valdytojo prašymas tenkinamas, atitinkama suma bus gražinta į bankrutavusio asmens turtą visų kreditorių naudai;^[xii]
- bankrutavęs asmuo perleido ar padovanojo turtą trečiajai šaliai už sumą, mažesnę už tikrąją rinkos vertę. Patenkinus oficialaus bankrutavusio asmens turto valdytojo prašymą Aukštajam teismui, tokie pervedimai, atlikti per trejus metus iki teismo sprendimo dėl bankroto paskelbimo priėmimo dienos, gali būti panaikinti, o trūkumas sumokėtas į bankrutavusio asmens turtą visų kreditorių naudai;^[xiii]
- bankrutavęs asmuo perdavė turtą arba atliko mokėjimą, kuris gali būti laikomas „vengimo sandoriu“, t. y. bankrutavęs asmuo ketino išvengti, kad turtas ar pinigų suma būtų laikomi bankrutavusio asmens turto dalimi. Šiais atvejais taikomi du laikotarpiai:
 - oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas gali atšaukti tokius sandorius, sudarytus likus trejiems metams iki bankroto, pateikdamas prašymą Aukštajam teismui, kurį pastarasis patvirtintų, ir
 - bet kokie sandoriai, sudaryti likus penkeriems metams iki bankroto, su sąlyga, kad bankrutavęs asmuo neįrodo, jog sudarant sandorį buvo mokus.^[xiv]

Visais pirmiau aprašytais atvejais oficialus bankrutavusio asmens turto valdytojas turi patvirtinti Aukštajam teismui pateikdamas rašytinį patvirtinimą, kad šie sandoriai iš tikrųjų buvo sudaryti tokiu būdu, kuris yra priimtinas Aukštajam teismui pagal teisės aktų reikalavimus; taigi šie sandoriai ir (arba) pervedimai būtų laikomi žalingais bankrutavusio asmens turto kreditoriams.

[i] Žr. 2012 m. Nemokumo įstatymo (su pakeitimais) 3 skyriaus 59–64 straipsnius (skolos mokėjimo susitarimas) ir 4 skyriaus 93–98 straipsnius (fizinio asmens nemokumo susitarimas), kuriuose pateiktos nuostatos dėl apsaugos pažymų

[ii] 2012 m. Nemokumo įstatymo (su pakeitimais) 115A straipsnis

[iii] Žr. 2012 m. Fizinų asmenų nemokumo įstatymo 5 dalį, kurioje nustatytas fizinų asmenų nemokumo specialistų veiklos teisinis pagrindas, ir 2012 m. Fizinų asmenų nemokumo įstatymo (Fizinų asmenų nemokumo specialistų veiklos leidimai ir priežiūra) 2013 taisyklės (2013 m. S.I. Nr. 209), kuriose nustatyti kvalifikaciniai kriterijai, priežiūros standartai ir leidimų išdavimo reikalavimai. Dėl teisinio pagrindo, susijusio su tuo, kad fizinų asmenų nemokumo specialistas galėtų paprašyti kito asmens vykdyti jo pareigas, žr. 2021 m. Fizinų asmenų nemokumo įstatymo (pakeitimo) 7 straipsnį.

[iv] 2012 m. Fizinų asmenų nemokumo įstatymo (su pakeitimais) 135 straipsnis ir 1988 m. Bankroto įstatymo (su pakeitimais) Pirmojo priedo 17 straipsnis

[v] 2012 m. Fizinų asmenų nemokumo įstatymo (su pakeitimais) 135 straipsnio 2 dalis

[vi] 1988 m. Bankroto įstatymo (su pakeitimais) 61 ir 136 straipsniai

[vii] 2012 m. Fizinų asmenų nemokumo įstatymo (su pakeitimais) 87 straipsnis (skolos mokėjimo susitarimas) ir 120 straipsnis (fizinio asmens nemokumo susitarimas)

[viii] 1988 m. Bankroto įstatymo (su pakeitimais) 75 straipsnis

[ix] 1988 m. Bankroto įstatymo (su pakeitimais) 81 ir 101 straipsniai

[x] 2012 m. Fizinų asmenų nemokumo įstatymo 97 straipsnis

[xi] 2012 m. Fizinų asmenų nemokumo įstatymo 115 straipsnio a punktas

[xii] 1988 m. Bankroto įstatymo (su pakeitimais) 57 straipsnis

[xiii] 1988 m. Bankroto įstatymo (su pakeitimais) 58 straipsnis

■ Paskutinis naujinimas: 13/05/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.